

Slovo k povzbuzení na pátek 29. května 2020 ...
Biblická čtení: Sk 25,13b-21; Ž 103; Jan 21,15-19

Milé sestry, milí bratři,

dnes jsme v rámci biblické četby na pokračování učinili v obou dnešních čteních celkem výrazné „skoky“: V prvním ze Skutků jsme „poskočili“ přibližně o dva celé roky, z Letnic roku 58, kdy byl Pavel v Jeruzalémě zatčen, až někam do začátku 60. let 1. století, kdy už byl od roku 60 novým římským místodržitelem Festus. A v úryvku evangelijním jsme zase z Ježíšovy velekněžské modlitby pronesené na konci řeči na rozloučenou po poslední večeři „učinili skok“ k jednomu z nejkrásnějších zjevení zmrtvýchvstalého Krista, liturgicky to byl také „skok“ ale zpět ze dnů po Nanebevstoupení do dní před ním.

Začneme prvním čtením. V něm se nový římský místodržitel Festus setkává s židovským „loutkovým“ králem Agrippou II., pravnukem Heroda Velikého, a jeho ženou Bereniké, kteří za ním přicházejí do Cézareje. Shrnuje jim krátce „Pavlovu věc“ s tím, že celému sporu a tím pádem důvodům Pavlovy vazby on sám příliš nerozumí a především že ani neví o žádné špatnosti, které by se měl Pavel dopustit. Z jeho pohledu se jedná jen o nějaké sporné náboženské otázky ohledně „nějakého mrtvého Ježíše“, jak to sám popisuje. Protože se ale Pavel jako římský občan odvolal k císaři do Říma, musí najít příležitost ho tam odeslat.

Ač se nám takový biblický úryvek na první poslech může zdát poněkud méně výrazný a méně inspirativní a ač ho můžeme mít proto tendenci číst jen jako „zprávu“, domyslíme-li jej, obsahuje v sobě ve skutečnosti poselství velmi výrazné: Pavel, který se podřizuje světské spravedlnosti, je shledán bezúhonným, jediné, co vadí, je jeho víra v Krista.

A to není až zas tak přehlédnutelný moment. I zde nám jde svatý Pavel příkladem, když sám na sobě ukazuje, že jediné tehdy může začít být naše křesťanství pro naše okolí věrohodné a oslovující, pokud se nebudeme dopouštět špatností. To překrásně ve svém prvním listě formuloval také apoštol Petr: „Žijte vzorně mezi pohany... abyste dobrým jednáním umlčovali nevědomost nerozumných lidí..., ať nikdo z vás netrpí za vraždu, za krádež nebo jiný zlý čin nebo za intriky...“

Pavel se navíc podřizuje světskému zřízení, světské spravedlnosti, poslouchá ji, pokud to není proti jeho svědomí. A i to je výmluvné, neboť i to ke křesťanskému způsobu života také nějak patří. Ostatně První list Petřův, biblická katecheze o praktickém křesťanském životě, nám i toto připomíná: „Podřídte se kvůli Pánu každému lidskému zřízení...“

Samozřejmě, že nemůžeme poslouchat světské zákony, které jsou zlé a proti přirozenému a Božímu zákonu, ty poslouchat nemůžeme, těm se musíme vzepřít, to činil i svatý Pavel. Je ale řada jiných předpisů, které takovými nejsou. Těm se i apoštol podřizoval. Jsou přeci i takové světské předpisy, které nejsou a ze své povahy vlastně ani nemohou být proti našemu křesťanskému svědomí. Buď proto, že jsou samy o sobě dobré (takové, které přímo vycházejí z přirozeného zákona), anebo je prostě vydává legitimní autorita, aniž by nelegitimně zasahovala do osobních práv a svobod či přikazovala něco zlého.

V naší době jsou typicky takovými předpisy například takové předpisy dopravní. Ty nikdy nemohou být proti našemu svědomí, a není proto žádného ospravedlnění, pokud je někdo nedodrží. Navíc, když slouží k ochraně lidských životů na silnicích. Anebo předpisy daňové, kterými zase přispíváme na chod státu, v němž žijeme. A tak dále. A aniž bychom chtěli jakkoli vstupovat do současné diskuze o oprávněnosti toho či onoho (stále ještě platného) konkrétního opatření proti šíření nákazy novým koronavirem, například stojí za to se zeptat, zda nošení roušek v uzavřených prostorách a při setkání se s neznámými lidmi je až zas tak proti našemu křesťanskému svědomí...

Ale pojďme raději k úryvku evangelijnímu. V něm slyšíme překrásné Janovo svědectví o zjevení zmrtvýchvstalého Pána při zázračném rybolovu na Genezaretském jezeře. Úryvkem se pochopitelně dostáváme zpět před Kristovo nanebevstoupení, do oněch podivuhodných

čtyřiceti dnů Pánova zjevování se. Protože celá scéna svým poselstvím směřuje na dobu po Kristově odchodu, zařadila nám jej liturgie až na dnešek. Rozhovor Pána Ježíše s Petrem se totiž týká toho ze všeho nejdůležitějšího: Zda máme Pána Ježíše rádi a jak je to s možnostmi růstu naší lásky k němu. Láska je přeci jedním z nejdůležitějších ovocí Ducha svatého, o které v těchto dnech máme tak intenzivně prosit.

V českém liturgickém překladu to tak nevyzní, neboť obě řecká slova *agapán* a *filein* jsou přeložena stejně: „milovat“. V řeckém originále evangelijního textu se však liší, jsou v něm použita obě dvě, v rozhovoru se obě slova výmluvně střídají. Pán Ježíš se totiž nejprve Petra ptá *agapás me* („miluješ mne?“), on mu popravdě odpoví slabším *filó se* („mám tě rád“). *Agapán* („milovat“) je silnější než *filein* („mít rád“). Stejně je tomu i při druhé otázce. Až při té třetí se Pán Ježíš rovnou zeptá slabším „máš mě rád?“, aby mu Petr, zarmoucen, že se třikrát ptá, potřetí odpověděl „Pane, ty víš všechno, ty víš, že tě mám rád“.

I když někteří znalci řečtiny takovoto zdůraznění rozdílu v intenzitách lásky na základě těchto dvou rozdílných sloves považují za jejich přecenění, přesto nám je Nový zákon přináší. A proto snad není nelegitimní celý rozhovor číst následovně:

Pán Ježíš se nejprve ptá na ideál lásky, na tu naprosto nezištnou, zcela se dávající lásku, na silnější *agapé*, silnější *agapán*. Petr popravdě odpovídá, že jí ještě není schopen, přesto už ale umí mít rád Pána Ježíše, odpovídá slabším *filein*. Pak se vše opakuje ještě jednou, snad i jako určitá zkouška Petrovy upřímnosti. Až při třetí otázce *fileis me* („máš mne rád?“) se Pán sníží na Petrovu schopnost a spokojí se s ní, stačí mu. Po Petrově třetím ujištění ho navíc vyzve k následování, dá mu dokonce úkol být pastýřem Božího stáde. Určitě i proto, aby se Petr právě následováním Pána a plněním svého pozemského poslání naučil, co to je opravdu *agapán* („milovat“), a dospěl s Boží pomocí k tomu.

A tomu se apoštol také postupně naučil, i když ani to nebylo hned. Ještě jednou zaváhal, ještě jednou zkouškou musel projít, než se naučil, co to opravdu je, aby se nechal přepásat a vést, kam nechce, z opravdové lásky k Pánu Ježíšovi. Není už to sice v Novém zákoně, ale známe překrásnou legendu (z apokryfního spisu *Skutky Petrovy*), jak Petr po propuknutí Neronova pronásledování utíkal z Říma, aby si život zachránil, a na staré Via Appia potkal Krista jdoucího opačným směrem. Zeptal se ho *Quo vadis, domine?* („kam kráčíš, Pane?“). Kristus mu odvětil: *Romam eo iterum crucifigi* („jdu do Říma, abych byl znovu ukřižován“). Na to se Petr obrátil a do Říma se vrátil...

Kéž by i celý náš život byl cestou od *filein* k *agapán*. Kéž vzýváme Ducha svatého, aby v nás růst lásky rozněcoval. A radujme se spolu se svatým Petrem, že Pánu Ježíšovi stačí i naše slabé *filein* k tomu, aby i nám stále znovu říkal *akoloutehi moi* („Následuj mě!“). A tak se za ním znovu a znovu rozbíhejme, klidně zatím jen s pokornějším vyznáním *filó se* („mám tě rád“), abychom jednou se svatým Petrem mohli celým svým životem i smrtí vyznat *agapó se* („miluji tě“).